

Nr 68.

Ankom till riksdagens kansli den 31 juli 1914 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om ökning av allmänna järnvägslånefonden. (4:e avd.)

Till statsutskottets förberedande handläggning hava överlämnats dels tvenne motioner, väckta den ena inom första kammaren, nr 19, av friherre *F. De Geer* m. fl. samt den andra inom andra kammaren, nr 46, av herr *E. von Hofsten* m. fl., i vilka motioner hemställts, att riksdagen ville för 5-årsperioden 1917—1921 anvisa ett belopp av 10 millioner kronor att med lika belopp under vart och ett av åren inom perioden av Kungl. Maj:t utlämnas som lån till nya enskilda järnvägsföretag i enlighet med för sådana lån nu gällande bestämmelser;

dels ock tvenne motioner, nämligen nr 43 inom första kammaren, väckt av herr *J. Johanson* m. fl., och nr 45 inom andra kammaren, väckt av herr *A. Westman* m. fl., i vilka sistnämnda båda motioner föreslagits, att riksdagen måtte besluta att till låneunderstöd för enskilda järnvägar bevilja och ställa till Kungl. Maj:ts förfogande ett extra anslag av 10,000,000 kronor, att utgå under 5 år från och med år 1917 med 2,000,000 kronor årligen, dock så att belopp, som ej blivit till utgående under ett av dessa år anvisat, må för det efterföljande året av samma 5-årsperiod disponeras, samt för övrigt på de villkor, som riksdagen närmare må bestämma.

Beträffande den utredning, som ligger till grund för den i de båda förstnämnda motionerna gjorda framställningen, får utskottet hänvisa till den av herr von Hofsten väckta motionen, vilken i fråga om motiveringen överensstämmer med den av friherre De Geer i avseende å motiveringen åberopade, vid årets första riksdag väckta motionen nr 21 inom första kammaren. Rörande de skäl, som anförts till stöd för det i de båda senare motionerna framställda förslaget får utskottet hänvisa till den av herr Johanson väckta motionen, vilken innehåller samma motivering, som den av herr Westman åberopade, vid årets förra riksdag väckta motionen nr 22 inom andra kammaren.

I likhet med motionärerna hyser utskottet den uppfattningen, att avsättning till allmänna järnvägslånefonden lärer erfordras jämväl för tiden efter år 1916, och ehuru väl utskottet, särskilt med hänsyn till de alltjämt växande kraven å statsbudgeten, icke kunnat undgå att hysa en viss tvekan, huruvida höjning av årsanslaget för kapitalökning å järnvägslånefonden bör äga rum, har utskottet ej kunnat underkänna vikten av de utav motionärerna förebragta skälen för en dylik höjning.

Någon nödvändighet att enligt motionärernas förslag redan nu besluta om avsättning till ifrågavarande fond för tiden 1917—1921 synes dock icke vara för handen. Utskottet finner så mycket mindre skäl till ett sådant beslut föreligga, som villkoren för erhållande av lån ur fonden givetvis böra, såsom ock av motionärerna föreslagits, bestämmas samtidigt med beslut om förnyad avsättning för ändamålet. Då emellertid vid avfattningen av dessa villkor hänsyn bör tagas till den hittills vunna erfarenheten om huruvida de nu gällande lånevillkoren kunna anses tillfyllestgörande eller möjligen i något avseende tarva ändring eller tillägg, men prövningen av denna fråga tydligen bör i första hand verkställas av Kungl. Maj:t, finner utskottet, såsom antytts, i denna omständighet ligga ett särskilt skäl att ej tillstyrka riksdagen att nu träffa avgörande i av motionärerna angiven riktning. Då emellertid beslut rörande kapitalökningen å järnvägslånefonden efter 1916 torde böra fattas vid 1915 års riksdag får utskottet hemställa,

att riksdagen i anledning av ovanberörda motioner må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t efter verkställd granskning av gällande villkor och bestämmelser för åtnjutande av lån från allmänna järnvägslånefonden för nästinstundande riksdag framlägga förslag, dels rörande erforderlig avsättning till sagda fond för tiden 1917—1921, dels ock i fråga om de villkor och bestämmelser för åtnjutande av lån från fonden, vilka böra antagas i samband med beslut om kapitalökning å fonden för den ifrågavarande tidrymden.

Stockholm den 31 juli 1914.

På statsutskottets vägnar:

F. CL:SON WACHTMEISTER.

Närvarande: se under utlåtande nr 67.